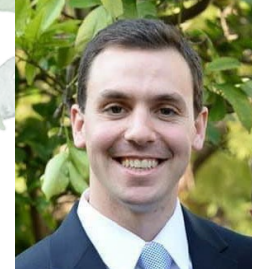

דוד כתב על כל פרשה ופרשה, דברים שבאו מהתכת
התורה שלמד בעומק נשמתו המיוחדת. לכבוד חתונתו
עם אהובתו מיטל הוצאנו לכבודם את דבריו בחוברת.
תהיה תורתו שלו לעילוי נשמתו הטהורה ולזכרו הטוב
והמבורך.

לעילוי נשמתו הטהורה
ולזכרו הטוב
של אהובנו
דוד שורץ הי"ד
נפל בקרב
כ"ז בטבת תשפ"ד
8 בינואר 2024

לחצו כאן

כדי לקבל את דברי
התורה של דוד

פרשת תזריע

מתוך 'לדוד ברכי נפשי' דברי תורה על סדר פרשיות השבוע, שכתב דוד שורץ הי"ד

על דיני צדק וחסד מובהקים כמידת הצדקה וכמידה כנגד מידה, שהוא עיקרון מוסרי ומשפטי מהמובילים בתורה. חלקים נרחבים בתורה עוסקים ביסודות אלו. רבי עקיבא דרש: "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה" שזוהי מצוות עשה. מצוות הצדקה כולה נשענת על רצון משותף ושאיפה לחברה המבוססת על עזרה וגמילות חסדים. המשנה באבות דורשת כי אחד מג' עמודי העולם, עמוד גמילות החסדים הוא. ידוע מאמר חז"ל המפורסם במסכת שבת: "אמר רב יהודה אמר רב גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכינה". הקב"ה דורש כי ערכים אלו, הם יהיו הערכים המעמידים את העולם, ולכן מצוות רבות בתורה הן מצוות של בן אדם לחברו.

ההפך הגמור משילוב וחסד זה הוא אמירת לשון הרע, שכן כל מהותה היא יצירת פירוד וסכסוך בין אדם לחברו. נראה על פי הבנה זו, כי חטא זה אינו חטא בין אדם לחברו בלבד שעל ידי בקשת סליחה ופיוס ניתן לתקנו, אלא שבצד הפגיעה האישית שבאדם ישנה פגיעה גדולה יותר כלפי שמיא. עצם אמירת לשון הרע, פוגעת ברצון הקב"ה, והיא עצמה הורסת את ההרמוניה והשילוב הרצויים. כעת ניתן להבין את הפלגותיהם של חז"ל בחומרת עוון זה יותר משאר איסורי לא תעשה שבתורה. פגיעה חמורה זו בריבוננו של עולם, היא שהביאה את חז"ל לדרוש "כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר", ואין אני והוא יכולים לדור בעולם".

אמנם נגע זה עבר מעולם, ובימינו אין אנחנו מקבלים סימן מהקב"ה כאשר אנו איננו פועלים כשורה, ולכן נראה לי שדווקא בזמן הזה חובה עלינו להקפיד עוד יותר לעשות השתדלות יתירה להימנע מעוון זה, כי היום אין לנו אינדיקציה לדעת איפה אנחנו אוחזים. כך גם אנחנו מבקשים בכל עת שיבנה בית המקדש, בנה ביתך כבתחילה, וכיו"ב. האדם צריך ליתן אל לבו מה משמעות הדבר חיים אמיתיים בעת התגלות השראת השכינה בבית המקדש. לא לן אדם בירושלים ועבירה בידו, תמיד של שחר מכפר ותמיד של בין הערביים מכפר. על כל ביטוי של לשון הרע מיד היה המספר לוקה בנגע. על כל הרהור עבירה מביא עולה לכפר. על עבירות קלות לוקה, ועל חמורות נענש בדין סנהדרין. האם אנו מוכנים בפועל לחיות חיים כאלו, לחיות באווירה שכזו? האם כל אחד מבין מה משמעות של חיים באווירה רוחנית נעלית כל כך, ומה הדבר דורש מאתנו בחיי היום יום?

בימים אלו אנחנו לכל הפחות צריכים לרצות שיהיה לנו רצון כזה, ואי"ה כאשר יגיע הזמן נזכה לבניין בית מקדשנו במהרה בימינו אמן

מרוח דברי הפסוקים נראה כי נגע הצרעת הוא הנגע החמור ביותר מבין נגעי האדם. ידועים דברי חז"ל שתולים את אותו נגע בעוון לשון הרע. חז"ל במסכת ערכין מאריכים בפירושים שונים שבאים על עוון אמירת לשון הרע ודורשים: "אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר... ואמר רבי יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו... אמר ריש לקיש מאי דכתיב זאת תהיה תורת המצורע זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע... ואמר ריש לקיש כל המספר לשון הרע מגדיל עונות עד לשמים... אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע ראוי לסוקלו באבן... ואמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע אמר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע אמר הקב"ה [לשר של] גיהנם אני עליו מלמעלה ואתה עליו מלמטה נדוננו... תנא דבי רבי ישמעאל כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עבירות עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים..." (טו, ב).

צריך להבין מה ראו חז"ל לייחס דווקא לעוון זה את העונשים הכבדים הללו? בוודאי יש להילחם בתופעה מטרידה זו, ולנהל נגדה מלחמת חורמה עקבית, אולם מדוע ייחסו חז"ל את אותם נגעים דווקא לעוון הזה.

אותה גמרא במסכת ערכין דורשת באמצעה: "ואמר ריש לקיש מאי דכתיב אם ישוך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון לעתיד לבא מתקבצות כל החיות ובאות אצל נחש ואומרות ארי דורס ואוכל זאב טורף ואוכל אתה מה הנאה יש לך אומר להם וכי מה יתרון לבעל הלשון". הגמרא משווה בין הכשת הנחש לבין אמירת לשון הרע. כשם שאין תכלית להכשת הנחש ואין תועלת לנחש בנשיכתו, כך גם באמירת לשון הרע, אין בו תועלת או הנאה למספר אלא יצירת סכסוך ופירוד גרידא. האדם עושה זאת רק מחמת יצר הרע שבו. ה"נתיבות שלום" מסביר שאפשר להבין מדוע נחשב אדם זה כאילו כפר בעיקר, ומדוע אין אני והוא יכולין לדור בעולם, שכן כאמור, בכל חטא אחר שאדם עושה יש לו הנאה כזאת או אחרת בעקבות המעשה. כאשר אדם אוכל מאכל אסור הוא נהנה, ויש פה רווח ממשי ומוחשי לאדם, והוא חטא בבחינת יצרו אנסו. אדם שהיה רעב ואכל חיזיר, בוודאי לא ניתן להצדיק אותו, אך במידה מסוימת החטא שלו נובע מרצון טבעי שקיים באדם, שמספק לו הנאה מוחשית במידה מסוימת. מאידך, באמירת לשון הרע, האדם נתון אך ורק לכח הרע שבו, אך ורק לסיטרא אחרא, ואינה מעורבת פה הנאה מוחשית ממשית, אלא יצר הרסני בלבד. יצר הרסני חמור זה הוא שגרם לניתוק המוחלט בין האדם לקב"ה והוא שהביא את חז"ל לדרוש דברים מבהילים אלו על המספר לשון הרע.

מכיוון שונה ניתן להציע שהקב"ה תיקן עולמו על יסוד השלום והאחווה בין כל ברואיו. ערכיה ומידותיה של היהדות עצמה מבוססים